

СВЕТ

ПОЛИТИКА

ДРУШТВО

ТЕМА ДАНА

ПОГЛЕДИ

НАСЛОВНА 20.12.
ПОЛИТИКА

ХРОНИКА

ЕКОНОМИЈА

СПОРТ

КУЛТУРА

СРБИЈА

РЕГИОН

БЕОГРАД

ПОГЛЕДИ СА СТРАНЕ

ШТА ДА СЕ РАДИ

ТЕМА НЕДЕЉЕ

КУЛТУРНИ ДОДАТАК

МОЈ ЖИВОТ У

ИНОСТРАНСТВУ

СПИКТАР

НЕКРЕТНИНЕ

ПОСАО

ПУТОВАЊА

ПОТРОШАЧ

МОЈА КУЋА

КАРИКАТУРИСТИ

МАГАЗИН

ЧЕЗ СПЕЦИЈАЛ

WIKILEAKS

СПЕЦИЈАЛ

ДОСИЈЕ ТАЧИ

АУТО

ШАРЕНА СТРАНА

ПРЕТПЛАТА

ИМПРЕСУМ

ОГЛАШАВАЊЕ

АРХИВА

О НАМА

ОСТАЛИ КОМЕНТАРИ

Д. Веселиновић, И. Чукић, И. Бранисављевић, Р. Лазовић, Р. Козма, М. Аксентијевић

Све ће то уметност позлатити

Када квартал „оживе“, место уметника се уступа приватном сектору и потребама богате и моћне елите која отвара ноћне клубове и тргује некретностима

Савамала у последњих неколико година представља право огледно поље за многобројне пројекте, експерименте ревитализације, урбане регенерације и културне трансформације. Често можемо чути да „овај запуштени и донедавно занемарени део Београда постаје центар уметности,“ да „уметници оживљавају Савамалу“, да „Савамала постаје креативни центар града“ и слично. Мислимо да је време да скренемо пажњу на могуће негативне последице оваквих планова и пројеката.

Уметност и култура су значајни фактори урбаних регенерација и ревитализација још од седамдесетих година прошлог века. Оно што се јављало као последица, а уосталом и циљ, ових процеса јесте раст цена некретности у тим кварталима. Поставаљање потреба уметника и културних радника (пре свега за простором) изнад потреба локалног становништва води измештању најсиромашнијег становништва, а касније и самих уметника. Када квартал „оживе“, њихово место уступа се приватном сектору и потребама богате и моћне елите која отвара ноћне клубове и тргује некретностима.

Овај процес, познат као центрификација, наравно варира од случаја до случаја. Ипак, свуда се претварање дела града са сиромашнијим становништвом у луксузни крај за богатије слојеве друштва представља као природан и логичан процес, дуго ишчекивани „нови живот“. Тако се у домаћем контексту центрификација објашњава као „повратак креативних и виших средњих класа у центар града, у радничке квартове“. Оно што оваква дефиниција пропушта да уочи јесте да се „повратак“ неће зауставити на томе, већ да се убрзо „враћају“ тајкуни, шеици и други бизнисмени који ће градити луксузне комплексе за себи сличне и са мало интересовања за креативну и друге класе.

Да то није пука спекулација сугерише и поновна најава развоја Савског амфитеатра и слушања Београда на реку, кроз пројекат „Београд на води“. У својој најновијој инкарнацији, овај пројекат предвиђа да сама обала припадне туризму, тачније „ексклузивним хотелима високих категорија“. Намеће се питање шта би, с таквим концептом, добили становници Београда од дуго ишчекиваног силаска на реку. Вероватно мањи приступ обали и теже видљиву реку. А многи примери из света указују и на неуспех оваквог развоја у остваривању бољитка локалне заједнице, услед елиминације некомерцијалних сектора градског живота.

Савамала је била довољно жива и пре свих интервенција о којима се нашироко говори. Једина разлика је у томе што постојећи садржаји нису одговарали естетским критеријумима и новој вредносној подели посла, па је дошао тренутак да се они замене новим који су „више кул“ и који најављују велике приливе капитала који се негде мора окретати. Показни примери креативних интервенција у локалном контексту, као што су пројекат Гете института Urban Incubator или улога „Миксер хауса“ и припадајућег фестивала, јасно указују на припремање терена за овакав развој. Слика, и то пре свега медијску, о Савамали као „креативном центру града“, ствара неколицина великих актера који уметнике привремено увозе из Европе за потребе извођења радова или пак ангажују локалне ствараоце по експлоататорским условима уз уверавање да ће им се то што су сада део једне „велике приче“ исплатити у будућој каријери.

Све и да постоје уметници и радници у култури који долазе у квартал с намером да учине нешто добро за заједницу, њихови мотиви се показују наивним у светлу јединог могућег исхода, а то је развој тржишта некретности. Уметници и креативни предузетници биће искоришћени у актуелним локалним процесима центрификације. Својим присуством и радом, они покрећу процесе и дају легитимитет променама које ће се касније капитализовати изградњом луксузних резиденцијално-пословних комплекса у којима ће места за уметност бити само у дизајнираним предворјима хотела.

Све ово, наравно, није само питање одговорности уметника који се у српској транзицији ионако сналазе како умеју, већ пре свега питање политике развоја града, и учешћа грађана у њој. Можда је баш развој Савског амфитеатра, и могућност да Београд коначно дочека силазак на реку, идеална прилика да се поведе широки и отворени дијалог о томе у каквом граду желимо да живимо.

Чланови колектива Министарства простора

Д. Веселиновић, И. Чукић, И. Бранисављевић, Р. Лазовић, Р. Козма, М. Аксентијевић

објављено: 17.12.2013.

Љиљана Томановић Пономарева

→ Псовка као слика идентитета

Славенко Гргурјевић

→ ЕПС: између рентабилности и социјалне функције

Слободан Петковић

→ Географски и геостратешки

Д. Веселиновић, И. Чукић, И. Бранисављевић, Р. Лазовић, Р. Козма, М. Аксентијевић

→ Све ће то уметност позлатити

Родољуб Шабљић

→ Сервери у служби тајних служби

ДРУГИ ПИШУ: ШПИГЛ

→ Како су пропали преговори ЕУ и Украјине

Бранислав Оморац

→ Нетакнута неправда

Мила Радосављева

→ „Је л' Крхобабић дигао узбуну?“

Мухарем Дурић

→ Новац, игра илузија и умеће прилагођавања

Игор Симић

→ Тест није темељ школе

Др Петар Анђелковић

→ Није ђаво тако црн

Мила Радосављева

→ Кога штите синдикати?“

Милан Лазаревић

→ ЕУ смернице за сијалице и усисиваче

Војин Биљић

→ Ко се жали – потрошиће се

Миодраг Д. Игњатовић

→ Замјавање историјом

Горана Мирковић

→ Основац пије воду

Никола Поренџић

→ Камиллица помаже очима

Бранко Перић

→ Куда води тужилачка истрага

Радоман Јовић

→ Српска кућа са двоја врата

Драган Павловић(2)

→ Лопта је у пољу академских институција